

Grup 6: La poesia trobadoresca

34 Llegiu aquest poema de la trobadora Comtessa de Dia i contesteu les preguntes.

TEXT 6**Tinc un desfici, ai, inclement**

Tinc un desfici, ai, inclement,
pel cavaller que m'ha servit.
Massa l'he amat, m'ha malferit,
vull que tothom en tinga esment.

Ara veig que soc traïda
car no li he dat el meu amor.
Per ell jo visc en plany i enyor
en llit o quan vaig vestida.

Voldria haver-lo avarament
entre mos braços nu una nit.
Feliç seria en el meu llit
si jo li fos coixí plaent.

Més que Blancaflor, ferida
per Floris, cerque el seu favor,

car jo li ofrene cor i amor,
el seny, els ulls i la vida.

Oh bell amic ple de dolçors!
Quan us tindrè vora el meu cor?
Si amb vós jagués, quin bell deport!
Quin bes, el meu, més amorós!

Sapigheu que goig hauria
si us tingués en lloc del marit
sols que em juréssiu, penedit,
de fer ço que jo voldria.

COMTESSA DE DIA
(versió d'ALFRED BADIA)

- a) Qui parla en el poema? El fet de parlar en primera persona facilita que la veu poètica s'identifiqui amb la veu de l'autora?

- b) A quina persona es refereix en el poema? S'hi adreça en tercera persona, en segona o de les dues maneres? Raoneu per què.

- c) Quin sentiment mou la veu poètica a dir «vull que tothom en tinga esment»?

---

35 Expliqueu quins tòpics de l'amor cortés s'observen en el poema. Poseu exemples del text.

---

36 Comenteu a quin gènere correspon la composició de la Comtessa de Dia.

TEXT 7

Ah, si pogués tot ver amant
ser discernit del falsador,
i el llausanger i el traïdor
portessin banyes al davant!
Tot l'or del món i tot l'argent,
jo els donaria, ben després,
si amb mi, que soc, d'amor **corprès**,
midons volgués ser benvolent.

Quan jo la veig, el meu turment
em surt pels ulls i la color,
car així tremo de **paor**
com fa la fulla contra el vent.
No tinc pas més seny que un infant,
tant mon amor em té **malmès**.
Doncs si midons així m'ha **ullprès**,
per què no escolta més mon **plant**?

Dama gentil, sol us deman
que m'accepteu de servidor.
Jo us serviré com bon senyor.
Cap **guardó** no seré esperant.
Estic al vostre manament
amb cor humil, **gai i cortès**;
no soc lleó ni os muntès
perquè m'**occiu** com a ells, talment.

Allà on es troba el meu Cortès,
aquest vers meu serà tramès.
Si en soc tan lluny, no és **mancament**.

BERNAT DE VENTADORN
Poesia trobadoresca
(a cura de LOLA BADIA)
Edicions 62

a) Busqueu en el diccionari les paraules destacades en negreta i escriviu un sinònim per a cada una.

Corprès:	Guardó: .....
Paor:	Gai: .....
Malmès:	Cortès: .....
Ullprès:	Occir: .....
Plant:	Mancament: .....

b) A quin gènere pertany el poema?

.....

c) A qui es refereix el trobador quan anomena el *llausanger* (vers 3) i la *midons* (vers 8)?

.....
.....

d) Quin senyal utilitza el trobador per a amagar el nom de la dama? En quina estrofa apareix?

.....

e) Com se sent el trobador? Quines paraules del poema ho demostren?

.....

38 ●●● Llegiu la versió original d'aquesta estrofa del poema anterior, compareu-la amb la traducció i observeu les semblances que té l'occità o provençal amb la nostra llengua.

Bona domna, re no-us deman
Mas que-m prendatz per servidor,
Qu'e-us servirai com bo senhor,
Cossi que del gazardo m'an.
Ve-us m'al vostre comandamen,
Francs cors umils, gais e cortès!
Ors ni leos non etz vos ges,
Que-m aucizatz, s'a vos me ren.

Dama gentil, sol us deman
que m'accepteu de servidor.
Jo us serviré com bon senyor.
Cap guardó no seré esperant.
Estic al vostre manament
amb cor humil, gai i cortès;
no sóc lleó ni ós muntès
perquè m'occiu com a ells, talment.

Grup 7: Ramon Llull

39   Llegiu i escolteu aquest fragment del *Llibre de les bèsties* de Ramon Llull i contesteu les preguntes.

TEXT B

De la traïció que la rabosa va tramair contra el rei

La rabosa i els seus companys es van enutjar molt per no haver estat triats per al consell del rei. En aquell moment la rabosa concebé la traïció en el seu cor, i va desitjar la mort del rei. Aleshores va dir a l'elefant:

–D'ara endavant hi haurà un gran odi entre les bèsties carnívores i herbívores, perquè el rei i els seus consellers s'alimenten de carn, i vosaltres no teniu cap representant de la vostra naturalesa en el consell, ni ningú que defensi els vostres drets.

L'elefant va respondre que confiava que el gall i la serp defensarien els seus drets en la cort del rei, ja que no eren animals carnívors. La rabosa va respondre amb el següent exemple:

–En una terra hi havia un cristià que tenia al seu servei un sarraí de qui es fiava molt i a qui tractava molt generosament. Però el sarraí, que per la religió era el seu enemic, no li podia tenir afecte, sinó que sempre estava pensant com el podria matar.

–Per això, senyor elefant –digué la rabosa–, la serp i el gall són d'un llinatge tan diferent del teu i del dels teus companys que, encara que no siguin animals carnívors, no us en feu i estigueu segurs que acceptaran tot allò que siga perjudicial per a tu i per als teus companys.

L'elefant es quedà molt preocupat per les paraules que la rabosa li havia dit i imaginà durant una llarga estona els danys que podia ocasionar a ell i als seus companys l'elecció d'aquell rei i d'aquells consellers. Mentre l'elefant s'ho pensava, la rabosa li va dir que no tinguera por del rei ni dels seus companys, ja que si ell volia ser rei, ella buscava la manera per la qual arribara a ser-ho. Però l'elefant no les tenia totes i dubtava si la rabosa el traïria o no, ja que, per natura, ella hauria d'estimar-se més les bèsties carnívores que no les herbívores.

 RAMON LLULL. *Llibre de les bèsties*

a) Quins personatges apareixen en el text anterior?

---

b) En quin tipus de text els personatges són animals?

---

c) ~~Indiqueu algunes de les característiques pròpies d'aquest gènere literari.~~

---

d) Quin recurs utilitza la rabosa per a respondre a l'elefant? Quina història li conta i amb quina intenció?

---

40   Comenteu com penseu que acaba la història. Després, escolteu el final original d'aquest capítol de l'obra de Llull i compareu-los.

TEXT 9

CAPÍTOL III. DE LA QÜESTIÓ QUE LI PLANTEJÀ EVAST A BLANQUERNA

Evast recordà els temps en què desitjava entrar en religió i volgué provar si Blanquerna sabia ocupar-se d'ell mateix i regir la casa, ja que així ell i Aloma podrien entrar en religió. Mentre ho pensava, Blanquerna arribà d'escola. Era molt jove, gentil i agradable de veure. Tenia divuit anys, estava molt ben ensenyat i era molt obediènt als seus pares.

–Estimat fill –digué Evast–, vull que contestes a aquesta qüestió: en un castell prop d'aquesta ciutat al qual s'entrava a través d'un gran bosc s'esdevingué que un ballester hi anà a caçar cérvols, cabirols i altres bèsties, com acostumava. Ell ferí un cérvol amb una fletxa i el seguí tot el dia, però no el trobà. Quan tornava a la ciutat es trobà un paranyer que duia la fletxa a la mà. Li preguntà on l'havia trobada i el parador digué que en un cérvol que havia trobat mort i havia venut a uns carnisseros. Ara vull saber com jutjaries a qui pertanyia el cérvol i si haurien de dividir-se el profit obtingut.

Blanquerna respongué:

–Senyor, sabeu que la intenció és més forta que la casualitat i per intenció va ser mort el cérvol que el paranyer va trobar per casualitat. Per dret i justícia cal adjudicar el cérvol al ballester, perquè, contràriament, la casualitat seria la vencedora. Però el ballester ha de provar primer que la sageta és seua i no d'un altre ballester.

Blanquerna també digué que el carnisser tenia dret sobre el cérvol:

–Perquè segons el costum del seu ofici, l'ha comprat creient que era del paranyer, per tant, seria una gran injustícia que el carnisser no obtinguera guany quan no tenia intenció de fer mal.

–Digues-me, fill meu, el ballester comet pecat si no dona alguna cosa al paranyer i me-reixeria anar a l'infern? –preguntà Evast.

Blanquerna contestà de seguida:

–Senyor, hi ha pecats mortals i venials. Per no usar la cortesia i la caritat cometria pecat venial, que no comporta dany perdurable, però sí que tindria menys glòria al cel.

Totes aquestes qüestions i moltes altres plantejava Evast al seu fill i a totes contestava perfectament. Quan Evast veié que Blanquerna estava així d'il·luminat en ciència i bons costums, n'estigué molt content i entrà en una capella que tenia a casa, s'agenollà davant l'altar, feu el senyal de la santa creu i digué aquestes paraules:

–Senyor Déu gloriós, no has oblidat el teu servidor. Beneït sigues, Senyor, que m'has donat satisfacció a través del meu fill Blanquerna, a qui podré encomanar els meus béns perquè Aloma i jo servim en l'orde de la religió, per recordar la teua santa passió i per plorar els nostres pecats, les nostres culpes i els nostres errors.

a) Quina relació hi ha entre els personatges del relat principal?

.....

b) Quin dilema planteja Evast a Blanquerna? Amb quina finalitat?

.....
 .....

c) Quines virtuts té Blanquerna segons el text?

.....

Grup 8: Les cròniques medievals

- 43 📖 Llegeix aquest text i contesta les preguntes següents.

TEXT 10

La conquesta de València

I quan vingué l'altre dia a l'hora de vespres encarregàrem de dir al rei i a Raiç Abulhamalet, per tal que sabessen els cristians que nostra era València, que posassen la nostra senyera en la torre que ara és del temple. I ells digueren que els plaïa. I Nos érem entre la rambla i el reial i la torre. I quan vam veure la nostra senyera dalt de la torre, descavalcàrem i, girant-nos cap a orient, ploràrem dels nostres ulls i besàrem la terra pel gran favor que Déu ens havia fet.

I mentrestant, els sarraïns prepararen l'eixida en els cinc dies que havien pactat amb Nos, i al tercer dia ja estaven tots preparats per a eixir. I Nos, amb cavallers i hòmens armats prop de Nos, els vam traure tots en aquells camps que són entre Russafa i la vila i haguérem de ferir hòmens, perquè volien prendre als sarraïns robes i apoderar-se d'algunes sarraïnes i infants. Mai no havia eixit tanta gent de València, que entre hòmens i dones n'eren cinquanta mil.

JAUME I. *Llibre dels fets*. Editorial Barcino (adaptació)

- a) Com va conquerir València Jaume I?

- b) Com va fer saber Jaume I als cristians que havia conquerit València?

- c) Què van fer molts sarraïns després de perdre la ciutat?

- 44 🔍 Busqueu informació sobre el penó de la conquesta de l'Ajuntament de València. Quina relació té amb el fragment que heu llegit?

- 45 📖 Assenyalau els casos de plural majestàtic que apareixen en el text.

- 46 📖 La crònica de Jaume I, o *Llibre dels fets*, tenia també una intenció propagandística. Com es manifesta això en el fragment anterior?

- 47 📖 Una de les característiques del *Llibre dels fets* són els polisíndetons. Expliqueu què són i assenyalau exemples en el text.

- 48 📖 Com es manifesta el sentiment religiós en el fragment que heu llegit?

TEXT 11

Na Mercadera

He de contar-vos un fet extraordinari que va ocórrer de veritat a fi que tots vosaltres vegeu que és autèntic.

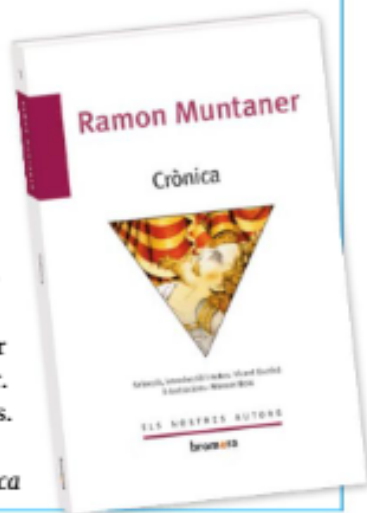
A Peralada hi havia una dona que jo vaig conèixer i vaig veure. S'anomenava Mercadera perquè tenia una botiga de mercaderia. Era una dona molt llesta, alta i corpulenta. Un dia, mentre la host francesa es trobava davant Peralada, ella va eixir de la vila. Se'n va anar al seu hort a collir cols. Es va vestir una gonella d'home i agafà una llança. També es va posar a la corretja una espasa, i un escut al braç. I se'n va anar a l'hort. Quan es va trobar a l'hort va sentir campanetes. Es va sorprendre. De seguida parà de collir cols i se'n va anar cap aquella banda per veure de què anava la cosa. Va mirar i va veure que, en el sequió que hi havia entre el seu hort i un del costat, un cavaller francès amb el seu cavall armat amb el pitral de campanelles, anava d'ací a allà sense saber per on eixir-se'n. I, ella que se'l veu, es va col·locar en un pas obligat i li amollà tal colp de llança per les falces de la cuixa que li la va travessar tota. També li travessà la sella i es va clavar en el cavall. Acabat açò, el cavall es va sentir ferit i es va alçar de davant i de darrere. De tal manera que el cavaller haguera caigut de no anar lligat amb una cadena a la sella. Què us diré? Ella es va tirar mà a l'espasa. Se'n va anar a un altre eixidor i anà a ferir el cavall per la testera. El cavall es va quedar atarantat. Què us diré? Ella va agarrar el cavall per les regnes i va cridar:

—Cavaller, sou mort si no us rendiu!

El cavaller es va veure mort. Agafà el bordó o espasa d'estoc, el va tirar a terra i es va rendir. Ella replegà el bordó, li extragué la llança de la cuixa i, d'aquesta manera, el va conduir dins Peralada. D'aquesta peripècia es van quedar molt contents i satisfets el senyor rei i l'infant n'Alfons. De tal manera que li van fer contar moltes vegades com s'havia fet amb el cavaller.

Què us diré? El cavall i les armes van ser per a ella. El cavaller va ser rescatat per dos-cents florins d'or que ella es va endur. D'aquest cas podeu deduir si la ira de Déu anava en contra d'ells.

www RAMON MUNTANER. Crònica

- a) Qui és el narrador del text? Localitzeu en el fragment les formes verbals que ho demostren.

- b) Com justifica Muntaner que els fets que conta són veritat? Extraieu proves del text.

- c) De quina manera es manifesta en el text que el bàndol de Ramon Muntaner té el suport diví?

---

50 ● Muntaner s'adreça als lectors diverses vegades. Assenyaleu en el text eixes apel·lacions.

51 ● En parelles, enumereu les paraules del camp semàntic de la cavalleria que apareixen en el text.

Grup 6: L'humanisme

35 ● Llegiu el fragment següent de *Lo Somni*, de Bernat Metge, i contesteu les preguntes.

TEXT 5

No ha passat massa temps que, estant a la presó, no per demèrits que els meus perseguidors i envejosos saberen contra mi, tal com després clarament s'ha demostrat per a la seua vergonya, sinó només per l'odi que em tenien, o per ventura per algun judici secret de Déu, un divendres, cap a mitja nit, estudiant a l'habitació on solia estar, que és testimoni de les meues preocupacions, em va venir un gran desig de dormir, i aixecant-me vaig passejar un poquet per l'habitació.

Però, com que em va venir molta son, em vaig gitar, i de sobte, sense haver-me despullat, em vaig adormir, no de la manera acostumada, sinó com malalts o famolencs solen dormir.

Estant així se'm va aparèixer davant meu un home de mitjana estatura, de cara venerable, vestit amb vellut pelós i carmesí, sembrat de corones dobles d'or, amb un barret roig al cap.

I l'acompanyaven dos homes de gran estatura; l'un era jove, molt bell, i duia una lira a les mans; l'altre era molt vell, amb una llarga barba i sense ulls, i duia a la mà un bastó molt gros. I, entorn d'ells, molts falcons, astors i gossos de diverses races cridaven i udolaven d'una manera molt desagradable.

I quan els vaig haver ben mirat, especialment l'home de mitjana estatura, em va semblar veure el rei Joan d'Aragó, de gloriosa memòria, que feia poc temps que havia passat

d'aquesta vida i a qui jo havia servit molt de temps.

I dubtant si l'era, em vaig espantar terriblement.

Llavors ell em va dir:

–Allunya de tu tota por perquè jo soc aquell que et penses.

Quan el vaig sentir parlar el vaig reconèixer de seguida. Després, tremolant, li vaig dir:

–Oh senyor! Com és que sou ací? Que no vau morir l'altre dia?

–No em vaig morir –va dir–, sinó que vaig deixar la carn a sa mare i vaig lliurar l'esperit a Déu, que me l'havia donat.

–Com l'esperit? –vaig dir–. No puc creure que l'esperit siga res ni que pugui seguir un altre camí sinó el de la carn.

–I doncs, què et penses –va dir– que soc jo? No saps que l'altre dia vaig passar de la vida corporal en què era?

–Ho he sentit dir –vaig contestar–, però ara no m'ho crec, perquè si fóreu mort no seríeu aquí, i entenc que sou viu. Però la gent ho diu perquè voldria que fora així, perquè sempre els agraden les novetats i especialment de nou senyor; o per alguna barateria que vol fer ha escampat la notícia que sou mort.

–La notícia –va dir– és veritat; i el meu esperit és aquest que parla amb tu.

BERNAT METGE
Lo Somni
(adaptació)

GLOSSARI

Demèrit: fets vergonyosos.
Barateria: engany.

a) Amb qui diàloga Bernat Metge en aquest fragment? Quina descripció fa d'aquest personatge?

---

b) El primer paràgraf consta d'una oració molt llarga. Reduïu-la per a extraure'n la idea principal.

- c) Per què dubta el narrador de la mort del rei? Podem deduir que Bernat Metge no creu en la immortalitat de l'ànima? Expliqueu-ho.

- d) Localitzeu en el text alguna característica que justifiqui la seua adscripció a l'humanisme.

---

36 Escolteu com acaba el diàleg i contesteu.

- a) Accepta Bernat Metge finalment la concepció cristiana de la immortalitat de l'ànima?

- b) És sincer o creieu que desitja, amb aquesta obra, ser exculpat de la mort del rei? Raoneu la resposta.

---

37 Llegiu el text següent, resumiu-ne el contingut en dues línies i digueu quines característiques de l'humanisme acompanya i quines no.

TEXT 5

Carta de sant Bernat a sa germana

Totes les coses del món material es corrompen i cessen, i la mort contínuament devora el que la natura engendra. Tota la glòria del món seria lliurada a l'oblit si Déu no haguera proveït els hòmens mortals del benefici dels llibres.

Alexandre, subjugador del món, Juli, que va envair tota la Terra, que amb enginy i amb guerres va ser el primer que va rebre sobre la seua sola persona l'Imperi, Fabrici el fidel, Cató el rigorós... no serien hui en la memòria dels hòmens si l'ajuda dels llibres ens haguera mancat. Les terres són derrocades, les grans ciutats regirades, les imatges triomfals són fetes cendra. Qui n'haurà, doncs, memòria? Com sabrem quins privilegis té el rei o el papa, si no ens és demostrat mitjançant els llibres?

Certament, una cosa ha encomanat Déu als llibres, en què bona part del seu poder és comunicada, car aquells que han de morir per naturalesa són fets immortals pels llibres.

ANTONI CANALS (adaptació)

- Resum:

- Trets humanístics:

- Trets no humanístics:

Grup 7: La literatura religiosa i moralitzant

3B Llegiu aquest text i expliqueu quin és l'ensenyament que Francesc Eiximenis vol transmetre.

TEXT 7

En la comunitat tots han d'estar ocupats

Els antics, per aquesta raó, ens ensenyaren que ningú estiguera ociós en cap comunitat. Els cavallers, durant certs dies, han d'entrenar-se en exercicis d'armes, i diàriament han de competir entre ells mateixos, i no n'ha d'haver-hi cap que no estiga ocupat en alguna obra o activitat. Els rics hòmens ciutadans també han d'estar ocupats estudiant i llegint a casa obres notables que tracten del regiment de la comunitat, de la seua professió o de qualsevol altra matèria profitosa. I han d'aprendre coneixements perquè puguen governar bé i aconsellar la cosa pública quan se'ls requerirà en temps i forma per donar bons consells, i han de saber conduir-se bé. Tots els que no tinguen ofici propi han d'evitar tant com puguen places, llocs i tota reunió de gent inútil que els puga apartar de l'estudi, o donar-los ocasió de parlar massa i de suscitar discòrdies. Perquè diu Aristòtil que la nostra ànima es fa sàvia quan hom seu i estudia.

Així mateix, les dones que són honrades i riques han d'estar tothora ocupades brodant amb seda, o filant, o en qualsevol altre bon exercici, pel qual ajuden la comunitat i la seua família i es guarden d'ociositat, perquè l'ociositat és la mare de tots els pecats, segons diu sant Jeroni. Les donzelles s'han de comportar de la mateixa manera.

Els clergues, quan no realitzen l'ofici diví, han d'estar ocupats en l'oració o en l'estudi de la Santa Escriptura. I ja que aquests estan ocupats, seria gran perjudici i vergonya per a les persones senzilles i corrents que no estigueren ocupades, ja que han de viure dels seus treballs. Sobre aquests no cal parlar, ja que han d'estar ocupats a la força si volen viure.

Nota ací que no s'ha de consentir que cap persona de la comunitat estiga ociosa per res, perquè l'ociositat fa l'home inútil i perillós per a la cosa pública, en tant que de l'ociositat ixen paraules, i de paraules n'hi ha de falses i de mentideres, que provoquen els altres a diversos mals. A vegades hi ha xarrades que posen en discòrdia la comunitat, i açò és gran perill de destrucció de la cosa pública.

L'home ociós no aprofita a ell mateix ni a la comunitat, deixa perdre les seues propietats, malgasta el seu patrimoni i no aprofita per a res, no guanya per a ell, ni per als fills, ni per a ningú. Sempre pensa malament, sempre parla malament, sempre fa mal, i provoca els altres a fer mal. Per això els bons regidors de la cosa pública han de reprendre i castigar aquest vici molt fort, si volen que la cosa pública dure molts anys i tinga pau. No han de dispensar a ningú d'exercir qualsevol treball honest, llevat que la persona estiga malalta i, per tant, que no puga dedicar-se a res.

FRANCESC EIXIMENIS. *Regiment de la cosa pública*

39 Què opina Francesc Eiximenis sobre l'home ociós? Quines ocupacions proposa com a alternatives a l'ociositat?

---

40 Segons el que acabeu de llegir, com definiríeu el concepte de la cosa pública?

- 41 Llegiu i escolteu el fragment següent d'un dels sermons de Sant Vicent i contesteu les preguntes.

TEXT 8**L'educació dels fills**

Hi havia dos camins, un sense perill, i l'altre molt perillós, digues bon home: si tu poses el teu fill en el camí perillós, donant-li ocasió que el maten, no series traïdor? Cert és que sí. Doncs així fan ara els pares i les mares als seus fills, per la mala vida que els ensenyen. Digues bon home: tens algun fill? «Ara té sis anys, o set, o dotze anys.» I què li dius ara? «Mon fill, porta al costat dret aquesta daga, i si algú et diu bif, tu dis-li baf; mostra, mon fill, de qui ets, i si et diuen mala paraula, torna-li-la també.» I vosaltres, dones, a vostres filles, què els ensenyeu? Ah! «Mira, filla, així t'has d'afaitar; mira, pren el mirall, i aquest pelet tira'l així. I tu no veus que no està bé? I, filla meua així has de ballar, de costat, i així faràs aquesta volta.» La mare es fa alcavota de la filla; i aquest camí, on va? A l'infern, i tu i ella...

SANT VICENT FERRER. *Sermó XVII* (adaptació)

- a) Què critica Vicent Ferrer en aquest sermó? Segons ell, com caldria educar els fills?
- .....
- .....
- b) Sant Vicent utilitza recursos propis de l'oralitat per a reforçar la seua paraula i captar l'atenció de l'audiència. Subratlleu en el fragment exemples d'expressions pròpies del llenguatge oral.
- c) En els sermons vicentins, el vocabulari és senzill i predominen les oracions simples i breus. Expliqueu per què i poseu-ne exemples.
- .....
- .....

- 42 Escolteu el poema «L'elogi dels diners», extret del *Llibre de bons amonestaments*, i comenteu tot allò que Anselm Turmeda diu sobre la importància dels diners. Valoreu l'actualitat o no del text.

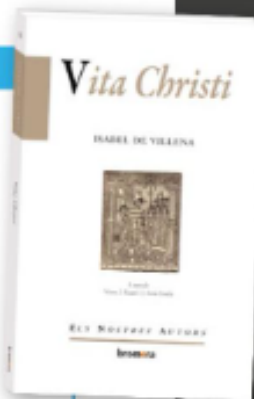
- 43 Llegiu aquest text d'Isabel de Villena i responeu.

TEXT 9

Crist, després de morir a la creu, puja al Cel i retroba Eva. Veient aquella dona a qui ell tan meravellósament havia format de les seues pròpies mans, sols de la costella tretxa del costat d'Adam, la mirava amb gran plaer, adilitant-se en el seu virtuos i gracios parlar; i, prenent-la per les mans, l'acostà i amb gran amor li digué: veniu, venerable mare, per mi molt amada; acosteu-vos a mi i sereu coronada segons mereix la vostra virtuosa penitència, doncs ja han acabat els vostres dolors. Ara comencen els goigs i alegries vostres, que no tindran fi; el vostre pecat ja és remés i perdonat.

ISABEL DE VILLENA. *Vita Christi* (adaptació)

- a) A quins personatges bíblics fa referència l'autora? Expliqueu per què els tria Isabel de Villena.
- .....
- b) Quin pecat perdona Jesús a Eva?
- .....
- c) Per tant, quin tipus de religiositat es mostra, la basada en el castic o la basada en el perdó?
- .....

Grup 8: El Segle d'Or (narrativa)

- 44 Investigueu en grups quins grans monuments es van construir a la ciutat de València durant el segle XV. Això us donarà una idea del dinamisme de l'època i de la importància de la ciutat. Aporteu imatges.
- 45 Expliqueu breument el contingut dels textos següents i indiqueu a quina part del *Tirant* creieu que corresponen.

TEXT I

Tirant s'acostà al llit, va fer una gran reverència a la infanta, i li va besar la mà. Després obrí les finestres i va ser com si totes aquelles dames eixiren d'un gran captiveri, perquè feia molts dies que estaven en aquelles tenebres a causa de la mort del fill de l'Emperador [...].

Mentre parlava l'Emperador, les orelles de Tirant l'escoltaven, però els seus ulls contemplaven la gran bellesa de la Infanta Carmesina qui, a causa de la calor tan gran que feia per tenir les finestres tancades, estava mig descordada i mostrava els seus pits que eren com dos cristal·lins pomes del paradís. Per allí entraven els ulls de Tirant i ja no trobaren la porta per on eixir, i quedaren empresonats per sempre més fins que la mort dels dos els va separar.

JOANOT MARTORELL. *Tirant lo Blanc*

TEXT II

La destal de Tirant, tota roja i rajant sang dels homes que havia mort, era ben coneguda entre les altres. La terra estava coberta de cossos morts i tota roja de tanta sang com s'hi havia escampat. El Capità va muntar de nou sobre el seu cavall. Quan els turcs van veure mort el seu valentíssim Rei, tots es dirigiren contra Tirant per ferir-lo i matar-lo. Va ser ferit i enderrocant del cavall, però de seguida s'alçà sense parar esment en la caiguda ni en les ferides, i a peu s'introduí lluitant entre la gent, fins que, amb l'ajuda dels seus tornà a pujar a cavall.

Aquesta fou una forta i aspra batalla, i com que la batalla va ser major, també fou major la seua glòria.

JOANOT MARTORELL. *Tirant lo Blanc*

- 46 Quines de les següents característiques del *Tirant* són presents en els fragments? Justifiqueu-ho.

versemblança

descripció de costums socials

amor i erotisme

humor

descripció psicològica dels personatges

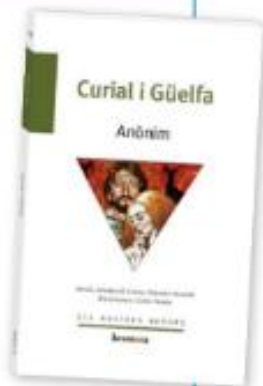
- 47 Comenteu aquesta afirmació sobre *Curial i Güelfa* a partir del fragment de l'obra: «Encara que pugua semblar una novel·la d'amor, és sobretot una novel·la cavalleresca que narra l'ascensió social d'un heroi d'origen humil, que, per mitjà de la cavalleria, aconsegueix accedir a una classe social superior».

TEXT 12

Aquesta noble dama tenia un procurador que li administrava totes les rendes de Milà. L'home, que es deia Melcior de Pando, era molt savi, discret i valerós i ja tenia cinquanta anys. Güelfa estimava molt Melcior, al qual no solament fiava les riqueses, sinó també tots els seus secrets.

Un dia que parlaven els dos de la gent de casa del marquès, Melcior començà a lloar Curial. Maleïa la seua pobresa i deia que si aquell jove tingués uns pocs béns, esdevindria un cavaller molt valerós. Güelfa, mostrant tenir compassió, decidí ajudar-lo i fer-se càrrec d'ell sense importar-li la pobresa del jove. Manà a Melcior que, sense descobrir-li d'on li venia, el posàs en bon estat i li donàs tots els diners que ell volgués.

ANÒNIM. *Curial i Güelfa*

- 48 Feu la lectura compartida d'aquest text de Roís de Corella. Un membre llig un paràgraf, i el següent el resumeix. Els altres dos corregeixen el que calga. Així successivament.

TEXT 13

Explicant un fet casual que li va ocórrer amb una dama

A tan alt grau arriba l'extrem del meu dolor, que a hores d'ara ja plorea que en algun temps la meua tristor acabar pugua [...].

Semblava tan contenta la bella senyora dels meus passats servirs i de les meues presents paraules que tot el seu ésser en mi traslladava: en consideració d'haver-me conegut va deixar tot allò que a sa voluntat, persona i viure pertanyia. Però, perquè no fos sols jo qui el paradís en aquest món hagués aconseguit, després d'un poc temps de bona relació un dia vaig anar a sa casa. La discreta senyora va dir que, en aquella hora, esperava una persona; que hi despatxaria uns breus assumptes de molta necessitat i que tornaria amb mi ràpidament, de manera que amb més repòs ningú no podria separar dues persones a les quals tan extrema estima en tan alta i delitosa concòrdia unia [...].

Llavors, en dirigir els ulls a una petita finestra, viu un home que resultà ser la resposta als assumptes secrets que mantenien ocupada la bella senyora [...].

Al final, quan quedava tan poc del dia, els meus plorosos ulls meresqueren veure la tan estimada donzella que, eixint d'una habitació, anà a lliurar-se a l'enamorat, tot oferint-li gestos, paraules, abraços i altres mostres d'amor. Omet descriure la manera com ho va fer, la gràcia i la gentil continència, perquè el meu objectiu només és demostrar de quina manera la meua desgràcia supera totes les altres [...].

En partir de la casa el tan estimat enamorat, la senyora s'acostà a un pou que hi havia a prop i, amb la freda aigua, intentà llevar-se de la cara el color i la calor que durant la plaent i delitosa batalla de Venus li havia pujat al rostre. Després es dirigí a la cambra que em feia de presó, va obrir la porta i va fingir tanta alegria de tornar-me a veure com dolor sincer havia mostrat en marxar el seu estimat.

JOAN ROÍS DE CORELLA. *Tragèdia de Caldesa*, dins *Les veus dels temps*

6 Llig aquest fragment de *Vita Christi* d'Isabel de Villena i resumeix-lo.

Predicant el senyor a Jerusalem, hi havia una senyora, rica hereva, singular en bellesa i gràcia sobre totes les dones de la seua condició [...]. Seguia tots els apetits sensuals, no parant atenció sinó en delits i plaers de la seua persona, en vestits luxosos i en novetats. Estant aquesta noble Magdalena en la fervor de les seues gales, va començar a divulgar-se la gran fama de la predicació del Senyor. Un dia, en presència seua, es va parlar de com les divines paraules de sa Majestat transformaven en bé els cors i les voluntats dels hòmens de mal, i de com feia obres tan meravelloses [...].

I arribant sa Majestat per predicar, mirà fixament la dita Magdalena tot dient:

– Misericòrdia vull donar i comunicar a les gents, i no vull altre sacrifici sinó d'amor cordial, ja que no he vingut per cridar els qui s'esforcen per ser justs, sinó aquells qui es confessen ésser pecadors i es dolen d'haver ofés el meu Pare. Aquesta és la verdadera penitència a la qual convida els pecadors: que coneguen ses pròpies errades i que de cor les avorrisquen [...].

I, creixent la flama d'amor dins d'ella, acabat el sermó, se'n tornà a sa casa a peu, no volent ja cavalcar, avorrint de tot cor el que tant solia amar.

---

7 Explica la intenció que devia tindre Isabel de Villena quan va escriure aquesta obra.

---

8 Llig aquest fragment del *Tirant* i explica quins trets de les novel·les cavalleresques s'hi observen.

El combat fou molt dur i fort. Però el cavaller era tan gran, tenia tanta força i donava els colps tan poderosos que Tirant, cada vegada que en rebia un, havia d'inclinar el cap. Quan la batalla hagué durat així bastant temps i a parer de tots, Tirant s'enduia la pitjor part, es va veure forçat a defensar-se. El cavaller li tornà a donar un colp tan fort sobre el bacinet que li feu ficar els dos genolls en terra. Tirant, agenollat com estava, l'atacà amb l'atxa, li pegà en l'engonal i el va ferir, ja que no portaven bragues de malla. Tirant es va alçar ràpidament i la batalla continuà tan cruenta com abans.

---

9 Com descriuries el cavaller Tirant a partir del fragment anterior?

---

10 Explica breument què era la «valenciana prosa» i esmenta'n algun autor.

Grup 5: El teatre medieval. El Misteri d'Elx

26 Relacioneu els elements i espais escènics amb les fotografies de la representació teatral del *Misteri d'Elx*.

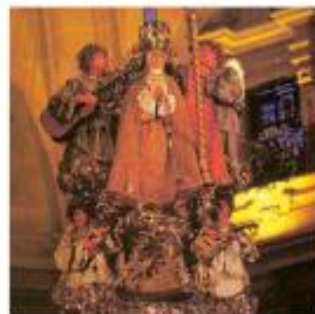
a) **L'araceli:** estructura metàl·lica que baixa de la cúpula, ornada d'oripell, que té cinc peanyes que sostenen un personatge central (l'Àngel Major, que porta l'ànima de Maria, o la imatge de la Mare de Déu en l'assumpció), dos àngels adults als laterals, que toquen una guitarra i una arpa, i davall, dos angelets amb dos guitarrons.

b) **La magrana (o núvol):** giny aeri que transporta l'àngel que anuncia a Maria que morirà. Es tracta d'una esfera que s'obri com una palmera quan traspassa les «portes del cel», i que mostra en el seu interior un àngel amb una palma a la mà.

c) **La coronació o Trinitat:** estructura metàl·lica, ornada també d'oripell, amb tres peanyes on hi ha el pare etern, assegut al mig, i dos xiquets agenollats que personifiquen les altres dues persones divines.

d) **L'andador:** rampa ascendent, encatificada i tancada amb una balustrada de columnes, que uneix la Porta Major de l'església de Santa Maria amb el cadafal, que representa la casa i el sepulcre de Maria.

e) **Planta de la basílica de Santa Maria d'Elx:** on es representa l'obra teatral.

imatges aportades de: www.lafesta.com

27   Per a la representació del *Misteri d'Elx* es combinen dos espais escènics, un n'és l'horitzontal o inferior (on se situen l'andador i el cadafal) i l'altre el vertical o superior (per on apareixen i desapareixen els aparells mòbils: la magrana, l'araceli i la coronació). Amb l'ajuda de les fotografies, expliqueu què penseu que simbolitza aquesta distribució escenogràfica.

28 **Llegiu i escolteu aquest fragment del Misteri d'Elx i contesteu les preguntes.**

TEXT 3

(Passa la Maria al cadafal i, agenollada en lo llit, canta lo següent.)

MARIA. Gran desig m'ha vengut al cor
del meu car Fill ple de amor.
Tan gran que no ho podria dir,
on per remei desig morir.

(Acabada esta cobla, obren la porta del cel i devalla lo núvol ab l'ÀNGEL. I començant a eixir per la porta, s'ha de disparar l'artilleria. Sonaran l'orgue, ministrils i campanes mentres lo núvol devalla alguna distància i, en parar l'artilleria i los demés instruments, obre's lo núvol i comença a cantar l'ÀNGEL les següents cobles.)

ÀNGEL. Déu vos salve Verge imperial,
Mare del Rei celestial.
Jo us port saluts e salvament
de vostre Fill omnipotent.
Lo vostre Fill, qui tant amau
e ab gran goig lo desitjau,
Ell vos espera ab gran amor
per ensalçar-vos en honor.
E diu que al terç jorn, sens dubtar.
Ell ab si eus vol apellar
alt, en lo Regne celestial
per Regina Angelical.
E manà'm que us la portàs,
aquesta palma, i eus la donàs;
que us la façau davant portar
quan vos porte'n a soterrar.

(Acabada esta cobla, arriba l'ÀNGEL i agenolla's en lo cadafal, prop la MARIA i besa la palma i posa-la sobre lo cap i dona-la-hi. I la MARIA pren dita palma, fent la mateixa cerimònia, i respon al to de Vexilla Regis. Dic al to de Gran Desig.)

MARIA. Àngel plaent e il·luminós:
si gràcia trob jo davant vós,
un do vos vull demanar,
prec-vos no'l me vullau negar.
Ab molt ser, si possible és,
ans de la mia fi jo veés
los Apòstols ací justar
per lo meu cos a soterrar.

(Acabada esta cobla, respon l'ÀNGEL muntant en lo núvol.)

ÀNGEL. Los Apòstols ací seran
i tots ab brevetat vendran,
car Déu, qui és omnipotent,
los portarà sobtosament.
I puix, Verge, ho demanau,
lo etern Déu diu que li plau
que sien ací sens dilació
per vostra consolació.

«Misteri d'Elx»
dins *Les veus del temps*

- Resumiu el contingut del fragment i situeu-lo dins de l'obra; pertany a la Vespra o a la Festa?
_____
- Identifiqueu en el text els diàlegs i les acotacions. A qui van dirigides les acotacions?
_____
- L'àngel porta una palma a la mà i la dona a Maria; què simbolitza la palma en la religió cristiana? I quina relació pot tindre amb la ciutat on es representa el misteri?
_____
- Quins personatges intervenen en aquest fragment? En quin espai escènic es troben?
_____
- Analitzeu la mètrica del text: número d'estrofes i número de versos que té cada estrofa, recompte sil·làbic dels versos i anàlisi de la rima.
_____

29 **Prepareu una presentació en què expliqueu què és el Misteri d'Elx i raoneu per què és important per a la nostra cultura. Busqueu informació sobre la festa a la xarxa.**

LITERATURA

Grup 6: El Segle d'Or (poesia)

30 Repartiu-vos els textos següents de Jordi de Sant Jordi i responeu a les preguntes. Al Rebot trobareu una versió actualitzada dels fragments.

TEXT 4

Presoner

Desert d'amics, de béns e de senyor,
en estrany lloc i en estranya contrada,
lluny de tot bé, fart d'enuigs e tristor,
ma voluntat e pensa captivada,

me trob del tot en mal poder sotsmés;
no vei algú que de me s'haja cura,
e soi guardats, enclòs, ferrats e pres,
de què en fau grat a ma trista ventura.

JORDI DE SANT JORDI. *Tres poetes del Segle d'Or*

- Aquesta estrofa pertany al poema «Presoner», de Jordi de Sant Jordi. Quan el va escriure? On?
_____
- Quin és el tema? Expliqueu com se sent el poeta. _____
_____
- Qui és el responsable de la seua trista situació? _____
_____
- De qui creieu que espera ajuda quan diu «no vei algú que de me s'haja cura»?
_____
- Digueu el poema en veu alta. Quins elements lingüístics i retòrics són importants per a la recitació?
_____

TEXT 5

Estramps

Jus lo front port vostra bella semblança
de què mon cors nit e jorn fa gran festa,
que remirant la molt bella figura
de vostra faç m'és romasa l'empremta

que ja per mort no se'n partrà la forma;
ans quan serai del tot fores d'est segle,
cells qui lo cors portaran al sepulcre
sobre ma faç veuran lo vostre signe.

JORDI DE SANT JORDI. *Tres poetes del Segle d'Or*

- Abans de consultar la versió actualitzada del poema, intenteu esbrinar què signifiquen les paraules *cors*, *jorn* i *faç*.
_____
- Aquesta estrofa pertany al poema «Estramps». Què significa el títol?
_____
- Quin és el tema del poema?
_____
- Podríem considerar tota l'estrofa una hipèrbole? Raoneu la resposta.
_____

- 31 Busqueu informació sobre els poetes que acompanyaven el rei Alfons el Magnànim a Nàpols. Quina relació té amb Jordi de Sant Jordi? I amb Ausiàs March?

- 32   Llegiu i escolteu els textos següents d'Ausiàs March i contesteu les preguntes. Al Rebot trobareu la versió actualitzada dels poemes i al llibre digital els poemes complets.

TEXT 6

Lleixant a part l'estil dels trobadors
qui per escalf trespassen veritat,
e sostraint mon voler afectat
perquè no em torb, diré el que trob en vós.

Tot mon parlar als qui no us hauran vista
res no valrà, car fe no hi donaran,
e los veents que dins vós no veuran,
en creure a mi llur arma serà trista..

AUSIÀS MARCH. *Tres poetes del Segle d'Or*

TEXT 7

Així com cell qui es veu prop de la mort,
corrent mal temps, perillant en la mar,
e veu lo lloc on se pot restaurar
e no hi ateny per sa malvada sort,

ne pren a me, qui vaig afanys passant
e veig a vós, bastant mos mals delir:
desesperat de mos desigs complir,
iré pel món vostre ergull recitant.

AUSIÀS MARCH. *Tres poetes del Segle d'Or*

- a) Feu el recompte sil·làbic dels versos, indiqueu la rima i expliqueu com es parteixen.
_____
- b) Què penseu que vol dir Ausiàs March al primer vers del primer poema? _____
_____
- c) A qui van dirigits els poemes? Quin n'és el tema predominant? _____
_____
- d) En el segon poema, amb qui es compara el poeta? _____
_____
- e) Penseu que Ausiàs March exagera quan descriu el seu estat d'ànim? Raoneu-ho.
_____
_____

- 33   Llegiu i escolteu aquest poema d'Ausiàs March musicat per VerdCel.

TEXT 8

Sí com lo taur se'n va fuit pel desert
quan és sobrat per son semblant qui el força,
ne torna mai fins ha cobrada força
per destruir aquell qui l'ha desert,

tot enaixí em cové llunyar de vós,
car vostre gest mon esforç ha confús:
no tornarà fins del tot haja fus
la gran paor qui em tol ser delitós.

AUSIÀS MARCH. *Tres poetes del Segle d'Or*

- a) El poema s'estructura en dues parts: assenyaieu-les i digueu quin és el contingut de cada una.
_____
- b) Analitzeu la mètrica i la rima i localitzeu els recursos expressius que s'empren en el poema.
_____

- 34 ● Com heu vist, l'obra i la figura d'Ausiàs March estan molt presents encara hui en obres de teatre, en discos de música, en noms de carrers i de centres educatius... Busqueu informació sobre la repercussió actual de l'obra d'Ausiàs March i poseu exemples de diversos àmbits de la cultura. Presenteu les vostres conclusions a la resta de la classe.

Grup 7: L'escola satírica i Jaume Roig

- 35 ● Llegiu el fragment següent de l'*Espill o Llibre de les dones* de Jaume Roig.

TEXT 9

Doncs dic que totes, grans o petites, jóvens o velles, lletges o boniques, malaltes, sanes, les cristianes, jueves, mores, negres i morenes, roges i blanques, dretes i manques, les geperudes, parleres, mudes, franques, captives, quantes són vives, qualsevol siguen, tot el que somien creuen que és veritat. [...] Són orgulloses i estiren més el braç que la mànega. [...] Només parlen per presumir i sentencien que és cert allò que no saben. S'alegren mentint i, sempre volubles, riuen i ploren per enganyar. [...]

Regategen per un diner però ho donarien tot per tenir el que desitgen capriciosament; malbaraten tots els béns i malvenen les coses necessàries per comprar el que els agrada, i així gasten i consumeixen tot l'or.

JAUME ROIG. *Espill o Llibre de les doneu*. Edicions 62 (adaptació)

- a) Què ens vol transmetre Jaume Roig en aquest text? Hi esteu d'acord? _____
 _____
 _____
- b) Anoteu tots els verbs i els adjectius pejoratius que utilitza l'autor per desprestigiar les dones.
 _____
 _____
- c) Com s'anomena l'actitud mostrada per Jaume Roig? Expliqueu en què consisteix.
 _____
 _____

- 36 ● ● Jaume Roig, al final de l'*Espill*, salva dues dones del seu atac despietat. Llegiu i escolteu aquests fragments originals de l'obra, en els quals el protagonista es refereix a aquestes dues dones excepcionals.

TEXT 10

D'ella'm recort:
Is, primer mot,
lo *peix llisser*
hac nom primer.
fon ma veïna,
mare, padrina
e fel amiga,
no massa antiga,

dona molt clara,
a mi molt cara;
res en lo món
mentres hi fon
no amí tant,
fiu dol e plant
gran quant fallí,
de cor l'amí
extremament.

TEXT 11

De la sens par
Verge excel·lent,
de Déu potent
mare, Maria,
no m'estaria
devotament,

atentament,
no pas cuitat,
majoritat
dir cascun dia.

- a) Heu descobert la identitat de la dona del text 11? _____
- b) En el text 10 Jaume Roig elogia la seua dona, el nom de la qual amaga sota un joc de paraules; l'heu identificat? Si no, busqueu com es deia i ho entendreu.
_____
- c) Observeu el diferent tractament que rep la dona en els textos 9, 10 i 11. Quines qualitats i quins defectes s'hi destaquen? _____
- d) Quantes síl·labes té cada vers? ~~Analyzeu la rima dels versos d'aquests fragments.~~
_____
_____

Grup 8: Renaixement, Barroc i Il·lustració

37   Llegeix la dedicatòria de Cristòfor Despuig en l'obra *Los coloquis de la insigne ciutat de Tortosa*.

TEXT 12

«No he volgut escriure l'obra en llengua castellana per no mostrar tenir en poc la catalana i també per no valer-me de llengua estranya per a defensar i il·lustrar la naturalesa pròpia, que és la principal intenció de mon treball, ni tampoc l'he volguda escriure en la llatina, perquè no pareguera ser tan generalment tractada i entesa per los de nostra nació com jo volguera».

a) En quina llengua escriu la seua obra? És la que utilitzava la noblesa en aquella època? _____

b) Quines raons dona en favor de la utilització d'aquesta llengua? _____

38   Llegeix i escolteu aquest poema. Després, responeu les preguntes.

TEXT 13

Só qui só, que no só jo,
puix d'amor mudat me só.

Jo crec cert que res no sia,
o, si só, só fantasia,
o algun home que somia
que ve a alcançar algun do,
puix d'amor mudat me só.

Só del tot transfigurat;
só aquell que era llibertat,

i ara d'amors cativat
me veig molt fora raó,
puix d'amor mudat me só.

Si só, puix que en lo món visc
i a mi mateix avorrisc,
i segons que discernisc
veig la qui em dona passió
puix d'amor mudat me só.

JOAN TIMONEDA, dins *Les veus del temps*

a) Mesureu els versos i digueu quin tipus de rima tenen.

b) Com es diu el vers que es repeteix? Quina funció fa? _____

c) Quins són els efectes de l'amor sobre la veu que parla en el poema? _____

39   Llegeix i escolteu aquest poema de Francesc Vicent Garcia. Després, responeu.

TEXT 14

**A una hermosa dama de cabell negre que es pentinava
en un terrat amb una pinta de marfil**

Ab una pinta de marfil polia
sos cabells de finíssima atzabeja
a qui los de or més fi tenen enveja,
en un terrat, la bella Flora, un dia;

entre ells la pura neu se descobria
de coll que, ab son contrari, més campeja
i, com la mà com lo marfil blanqueja,
pinta i mà de una peça pareixia.

Jo, de lluny, tan atònit contemplava
lo dolç combat que ab estremada gràcia
aquestos dos contraris mantenien.

Que el cor, enamorat se m'alterava
i, temerós de alguna gran desgràcia,
de pendre'ls tregües ganes me venien.

FRANCESC VICENT GARCIA
dins *Les veus del temps*

a) Expliqueu el contingut de cada estrofa.

---

b) Feu el recompte sil·làbic dels versos i analitzeu la rima. Quin tipus de composició és?

---

c) La descripció és realista, caricaturitzada o idealitzada? Demostreu per què.

---

40 A partir del poema que heu llegit, expliqueu les característiques del Barroc. És un poema conceptista o culteranista? Raoneu la vostra resposta.

---

41 Llegiu la carta extreta de *Rondalla de rondalles*, obra narrativa que ens conta les disputes d'una humil família valenciana al voltant del festeig de la seua filla.

TEXT 15

Carta d'Eufrasieta a Ximo del Portal

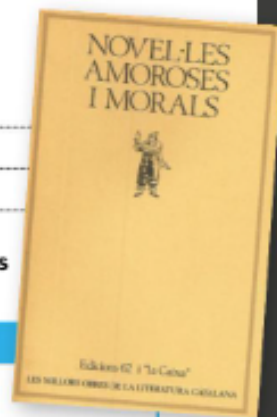
Sol meu de la meua ànima: l'amor que et tinc s'ha fet tan gran que es passa ja de ratlla, de tal modo que no em deixa viure ni aturar i a l'últim vindré a pedre la xapeta, si no em traus ensagristada o te se m'amportes a la grupa; perquè mon pare, que és home que s'aufega en poqueta aigua i que partirà un cabell pel mig, vol que em case en ton germà el major, per tocar coure i tindre bon pessebre a la vellea. Poro jo això no ho faré, encara que em maten, perquè sols tu m'has ballat en l'ull i m'has donat cervell d'ase; i si em tocara atre un fil de roba, tota ma vida viuria en este escrípol. Con que, així, si em tens amor i no em vols deixar mocada, no et descuides i vine sense falta esta nit, allà eli-eli de les dotze, ja que m'encontraràs a peu ferm en la finestra. I t'avise que no siga a hora horada, que ja saps que els instants que no et tinc en ma presència em se fan sigles. Poro tem que atres Marietes t'entretenen, i això em fa portar a mi la corda arrastrant i pegar de cap per les parets. Ara tinc de veure si eres home de farfolles i si les promeses que m'has fet eren de veres. Menejar saps los bàrtulos; i bé, no tens excusa. A ta honra va. La traça mata la caça i prou te dic. No vullc matraquejar-te més, perquè ja estàs en lo rostit, encara que, sobre ma paraula, no saps de la missa la mitat, a causa de que hi ha molt que traure de rama i que encara queda el rabo per desollar. Perdona'm de la lletra i de tots los garabatos, que va la ploma grossa i no és per culpa meua. La carta també anirà sense orde ni concert perquè no he pogut haure més que una talleruca de paper i tot ha anat de volta volum i amagatontes. La mala ventura ho vol, quin remei té? Paciència i barallar. Este temps atre en portarà. Déu que ho faça i que ens done fortuna, pessetes i salut per a complir nostros desigs.

LLUÍS GALIANA. *Rondalla de rondalles*. Dins *Novel·les amoroses i morals*. Edicions 62

a) Segons el que diu la carta, com descriuriu el caràcter d'Eufrasieta? _____

---

b) Expliqueu el significat de les locucions, frases fetes o refranys que apareixen subratllats en el text.

- 4 Explica quins són els principals gèneres teatrals i les seues característiques.

- 5 Fes un resum del *Misteri d'Elx*.

- 6 Llig aquests versos de Jordi de Sant Jordi i fes cas dels enunciats de davall.

Cançó d'opòsits

Tots jorns aprenc e desaprenc ensems,
e visc e muir, e fau d'enuig plaser,
així mateix fau de l'àvol bon temps,
e vei sens ulls e sai menys de saber,

e no estrenc res e tot lo món abraç,
vol sobre el cel e no em movi de terra,
e ço que em fuig incessantment acaç
e em fuig açò que em segueix e m'aferra.

- Fes l'anàlisi mètrica de l'estrofa.
- Comenta els recursos retòrics que hi trobes.
- Digues quin és el tema i relaciona'l amb el títol del poema.

- 7 Explica els cicles de la poesia d'Ausiàs March.

- 8 Quina era la intenció de l'obra *Espill* de Jaume Roig? Raona la teua resposta.

- 9 Explica breument les característiques de la poesia barroca.

- 10 Quin canvis en l'època fan possible l'aparició del Renaixement?
